

РИНКОВІ МОЖЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СОТ

*О.М.Вишневська, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет*

У статті розглянуто питання реалізації ринкових можливостей сільськогосподарських підприємств в умовах можливого входження України до Світової організації торгівлі. Обґрунтовано основні проблеми сільськогосподарських товаровиробників, причини та наслідки екстенсивного розвитку.

В статье рассмотрен вопрос реализации рыночных возможностей сельскохозяйственных предприятий в условиях возможного вступления Украины во Всемирную организацию торговли. Обоснованы основные проблемы сельскохозяйственных товаропроизводителей, причины и последствия экстенсивного развития.

Ринкові можливості сільськогосподарських підприємств мають бути реалізовані через продукцію, яку вони пропонують для продажу. Враховуючи той факт, що в більшості сільськогосподарських підприємств асортимент продукції є вузьким, ризик неотримання запланованого рівня прибутку є дуже високим. Максимальна реалізація ринкових можливостей сільськогосподарських товаровиробників повинна забезпечуватися сталим розвитком всіх галузей та достатності вкладених коштів.

В останні роки значну частину сільськогосподарської продукції виробляють і реалізують дрібні товаровиробники, для яких вийти на зовнішні ринки є ще складнішим. Цю, відповідно, вимагає реалізації механізму організаційно-економічних заходів щодо регулювання відносин на внутрішньому та зовнішньому ринках, забезпечувати динамічний розвиток сільськогосподарського виробництва.

За нашими дослідженнями, лише невелика кількість сільськогосподарських підприємств має можливість вкладати кошти в інтенсивний розвиток. Обсяги капіталовкладень, в більшості випадків, спрямовують на оновлення машинно-тракторного парку, технологія

виробництва сільськогосподарської продукції спрощена до мінімуму. В таких умовах отримати високу рентабельність галузей майже неможливо.

Але на сьогоднішній день постає проблема не тільки виробити необхідну кількість продукції, а і своєчасно, в повному обсязі реалізувати, особливо це стосується сільськогосподарської продукції, яка швидко псується. Слід відмітити, що це один із напрямків досягнення достатності конкурентоспроможності.

Зрозуміло, що в умовах конкуренції дуже важко закріпити міцні позиції на ринку, але цим питанням потрібно приділити максимальну увагу. Зміцнивши канали реалізації на внутрішньому ринку, підприємство зосереджує увагу на зовнішньому ринку. Стратегічними пріоритетними напрямками розвитку сільського господарства та підвищення конкурентоспроможності продукції мають бути формування та функціонування цивілізованого ринку продукції та державне регулювання ринкових відносин.

Але позиції вітчизняного товаровиробника не задовольняють потреби внутрішнього ринку по конкурентоспроможності продукції. Більшість видів залишаються високозатратними та потребують зміни до виробничого процесу, нарощування валового виробництва за рахунок інтенсивних факторів.

Розрахунок точки беззбитковості дає можливість стверджувати, що темпи росту собівартості одиниці продукції є значно вищими, ніж темпи росту середньої ціни реалізації. Залишається актуальним врегулювання процесу ціноутворення.

Для більшості товаровиробників процес реалізації перетворюється на "стихийний" продаж, який не може забезпечити ціни реалізації для покриття всіх виробничих витрат. Низькою залишається якість продукції та нерегульованими економічні взаємовідносини між учасниками купівлі-продажу сільськогосподарської продукції. Особливо гостро питання постає в умовах входження України до світової організації торгівлі.

Утворення Світової організації торгівлі у січні 1995 року означало появу глобальної економічної системи, в основі якої лежать прості і зрозумілі ідеї, які на сьогодні так само актуальні,

як були вони актуальні раніше. Відкрита міжнародна торгова система має бути істотним елементом економічного процвітання і добробуту всіх її учасників, зміцнення міжнародного миру та стабільності, а створений на її основі економічний порядок — основою нового політичного каркасу системи міжнародного бізнесу, а в першу чергу, міжнародної безпеки для людства [1].

Входження України до Світової організації торгівлі для більшості сільськогосподарських галузей буде проблематичним. По-перше, це пов'язано із недостатністю виробничого потенціалу. По-друге, із недостатніми обсягами та низькою віддачею вкладених коштів. По-третє, виробництво і реалізація сільськогосподарської продукції має значно менший рівень рентабельності, ніж більшість інших видів продукції, товарів (робіт та послуг) інших галузей народного господарства. По-четверте, досить невелика питома вага підприємств реалізує кінцеву продукцію, яка надходить безпосередньо до споживача і забезпечує значно більший рівень прибутку.

В цілому, слід відмітити, що в умовах сьогодення сільськогосподарський товаровиробник повинен орієнтуватися на зовнішнє середовище та намагатися максимально реалізовувати власні ринкові можливості, так як входження галузі на зовнішні ринки буде супроводжуватися додатковим вкладенням коштів і жорсткою конкурентною боротьбою

Дебати про те, треба чи не треба Україні вступати в СОТ, тривають. Політики і економісти усвідомлюють, що це питання насправді рівнозначне вибору між “торгувати” чи “не торгувати” зі світом. Для вітчизняного підприємства існує ряд переваг входження до Світової організації торгівлі: а саме: прискорення структурної реформи, запровадження ринкових механізмів регулювання економіки та створення стимулу для підвищення конкурентоспроможності; зміцнення міжнародних економічних позицій України, зокрема, у відносинах з партнерами по СНД; підвищення політичного авторитету, виконання передумови створення зони вільної торгівлі з Європейським Союзом; збільшення надходжень в держбюджет як завдяки зростанню експорту вітчизняної продукції, так

і завдяки збільшенню легального експорту.

Нарощування експортно-імпортних операцій по реалізації товарів (робіт та послуг), сільськогосподарської продукції дозволить покращити інвестиційний клімат держави, регіонів країни та окремих галузей народного господарства.

Входження до Світової організації торгівлі надасть можливості впроваджувати нові технології та посилити стимули для інновацій завдяки поліпшенню захисту інтелектуальної власності, полегшити доступ до світових ринків нашого товару не лише автоматично, завдяки статусу члена СОТ, а й внаслідок застосування загально-визнаних міжнародних стандартів, санітарних та фітосанітарних норм.

Безумовно, в Уряді України буде виникати ще багато питань щодо врегулювання не лише нормативно-правової бази, а і наладження взаємовідносин по експортно-імпортним взаємовідносинам. Але вирішення цих питань повинно проходити через узгодження дій на різних рівнях та напрямках для задоволення потреб всіх учасників відносин. Особливо враховуючи той факт, що обсяги експортно-імпортних операцій товарів і капіталу кожного року зростають в усьому світі. Найбільшим експортером товарів залишаються США, які займають майже 13,0% експортних операцій серед загального обсягу в світі.

За нашими дослідженнями, найменш болючим та найбільш результативним буде входження виноградарсько-виноробної галузі на зовнішні ринки збуту у умовах світової організації торгівлі. Це показує досвід таких підприємства, як ВАТ “Коблево” Березанського району, ВАТ “Радсад” Миколаївського району, СВК “Лиманський” Очаківського району.

Входження до Світової організації торгівлі для вище згаданих підприємств не буде високо проблематичним, але не без негативних наслідків. В сучасних умовах підприємства вкладають за рахунок власних та залучених коштів значні капіталовкладення не лише в оновлення основних засобів, а і покращення технологій вирощування винограду та виробництва кінцевої продукції. А різниця між грошовими надходженнями від реалізації винограду та вина обчислюється в десятки разів.

Рис. Позитивні та негативні наслідки входження до СOT для виноградарсько-виноробної галузі

Тривалий час торгові марки “Коблево” та “Радсад” займають лідируючі позиції не лише на регіональному рівні, а і на рівні державному. Торгова марка “Коблево” має високу якість продукції, про це свідчить той факт, що підприємство має значний імідж не лише на ринку України, а і за її межами. Продукція підприємства реалізується в Росії, Болгарії, Польщі, Ізраїлі, США та інших країнах світу. Даний факт свідчить про відповідність якості продукції міжнародним стандартам якості, а попит на

зовнішньому ринку — про призначення продукції споживачами.

Враховуючи все вище зазначене, слід відмітити, що в сучасних умовах питання входження України до Світової організації торгівлі залишається актуальним, особливо враховуючи той факт, що більшість галузей сільського господарства не мають можливості реалізувати свої ринкові можливості на зовнішньому ринку. Фінансово міцним, платоспроможним сільськогосподарським підприємствам, безпосередньо, не уникнути фінансових втрат та високої конкурентної боротьби. А що залишається типовим сільськогосподарським товаровиробникам, які і зараз не мають високої віддачі коштів від виробничо-господарської діяльності. Єдиний шлях в умовах Світової організації торгівлі для них — виживання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Світова організація торгівлі / 3-тє видання, перероблене і доповнене. К.: "К.І.С.", 2005.- 514 с.